Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES LAILAS MEDINAS
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 8. jūnijā [1]

Lieta C-231/22

État belge
pret
Autorité de protection des données,
piedaloties
LM

(*Cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa, Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Regula (ES) 2016/679 – 4. panta 7. un 8. punkts – Personas datu apstrāde – Jēdzieni "pārzinis" un "apstrādātājs" – Datu apstrādes nolūka un līdzekļu noteikšana – Valsts tiesību aktos noteiktais iecelšanas pienākums – Oficiālais laikraksts – Notāra sagatavota sabiedrības tiesību akta publicēšana – Dzēšanas pieprasījums – Rīcības brīvība – Nemainīgums – 5. panta 2. punkts – Secīgi pārziņi – Atsevišķu subjektu atsevišķie pienākumi

1. *Acta Diurna* bija oficiālie paziņojumi Romā, kas tika iegravēti akmenī vai metālā un izvietoti publiskās vietās, piemēram, Romas forumā. Digitālajā laikmetā valsts iestādes var saskarties ar jautājumu, vai attiecīgās valsts oficiālajā laikrakstā publicēti dati arī ir, tēlaini runājot, iekalti akmenī vai arī tos var dzēst vai mainīt.

2. Pamatlieta attiecas uz datu publicēšanu Beļģijas oficiālajā laikrakstā *Moniteur belge*, kas publicē oficiālos dokumentus papīra un elektroniskā formātā.

3. Pamatlietas puses ir *État belge* (Beļģijas valsts) un *Autorité de protection des données* (Datu aizsardzības iestāde, Beļģija; turpmāk tekstā – "DAI"). Konstatējis, ka kļūdas dēļ ticis publicēts uzņēmuma lēmuma fragments, kura autentiskumu apliecinājis notārs un kurā papildus Beļģijas tiesību aktos noteiktajiem datiem ietverti arī fiziskas personas dati, notāra datu aizsardzības speciālists (turpmāk tekstā – "DAS") lūdza *Moniteur belge* šos datus dzēst. Tomēr *Service Public Fédéral Justice* (Federālais valsts tieslietu dienests; turpmāk tekstā – "*FPS Justice*"), kas ir *Moniteur belge* pārvaldības iestāde, šo lūgumu noraidīja.

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

4. Šajā kontekstā *cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa, Beļģija) lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu uzdotajiem jautājumiem ir diezgan šaurs tvērums. Iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai *Moniteur belge* vai *FPS Justice* ir jāuzskata par "pārzini" Regulas (ES) 2016/679[2] (turpmāk tekstā – "VDAR") 4. panta 7. punkta izpratnē. Ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot arī pārziņa pienākumu ierobežojumus, ja apstrādi veic secīgi subjekti.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Eiropas Savienības tiesības

5. VDAR I nodaļas "Vispārīgi noteikumi" 4. pantā ir definēti šādi termini: "personas dati", "apstrāde", "pārzinis" un "apstrādātājs".

6. Uz šo lietu attiecas arī VDAR 5., 6., 17. un 26. pants.

B. Valsts tiesības

1. Sabiedrību kodekss

7. *Loi du 7 mai 1999 contenant le Code des sociétés*[3] (1999. gada 7. maija Likums par Sabiedrību kodeksu; turpmāk tekstā – "Sabiedrību kodekss") 67. panta 1. un 2. punkts noteica:

"1. Elektroniskā vai citādā formā sagatavotu publisku aktu apliecinātas kopijas, ar privātu parakstu parakstītu dokumentu oriģināli vai dublikāti un izraksti, kuru iesniegšana vai publicēšana ir paredzēta šajos pantos, ir jāiesniedz tās tiesas kancelejā, kuras jurisdikcijā ir sabiedrības juridiskā adrese.

[..]

2. Iesniegtie dokumenti tiek glabāti šajā kancelejā katras sabiedrības dokumentācijā, un attiecīgās sabiedrības tiek reģistrētas juridisko personu reģistrā – *Banque-Carrefour des Entreprises* [centrālās uzņēmumu reģistrācijas iestādes] reģistrā."

8. Minētā kodeksa 71. pantā bija noteikts:

"Izrakstus no sabiedrības dokumentiem, kas ir publiski akti, paraksta notārs, bet izrakstus no sabiedrības dokumentiem, kas ir dokumenti ar privātu parakstu, – visi dalībnieki vai viens no tiem, kuru šim nolūkam ar īpašu pilnvarojumu pilnvarojuši pārējie."

9. Minētā kodeksa 73. pantā bija noteikts:

"Dokumentu publicē *Moniteur belge* pielikumos 15 dienu laikā pēc deponēšanas, pretējā gadījumā amatpersonas, kuru vainas dēļ ir pieļauta neizpilde vai kavēšanās, atlīdzina zaudējumus.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula; OV 2016, L 119, 1. lpp.).

[3] *Moniteur Belge*, 1999. gada 6. augusts, 29440. lpp.

[..]”

10. Šā kodeksa 74. panta 1. punkts paredz:

“Saskaņā ar iepriekšējos pantos noteikto deponē un publicē šādus dokumentus:

1) aktus, ar kuriem groza noteikumus, kas publicējami saskaņā ar šo kodeksu.

[..]”

2. 2001. gada 30. janvāra Karaļa dekrēts

11. *Arrêté royal du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés* (2001. gada 30. janvāra Karaļa dekrēts, ar ko tiek īstenots Sabiedrību kodekss)[4] 1. pants noteica:

“[..] [Komerc]tiesu kancelejas darbinieki saņem visus deponējamos dokumentus, dokumentu izrakstus, protokolus un dokumentus, kuru publicēšanas pienākumu nosaka Sabiedrību kodekss [..].”

12. Šā Karaļa dekrēta 11. pantā bija paredzēts:

“1. Ja dokumentus, dokumentu izrakstus un dokumentus, kas ir obligāti publicējami *Moniteur belge* pielikumos, iesniedz elektroniski, kancelejā jāiesniedz arī viens to eksemplārs papīra formā. [..]

2. Visiem papīra formā iesniegtajiem dokumentiem jāatbilst šādiem nosacījumiem:

[..]

6° tie attiecīgā gadījumā jāparaksta notāram vai personām, kas ir pilnvarotas pārstāvēt juridisko personu attiecībās ar trešām personām, norādot parakstītāju vārdu, uzvārdu un statusu;

[..].

3. *Moniteur belge* paredzētos eksemplārus, dokumentus, dokumentu izrakstus un dokumentus, kas minēti Sabiedrību kodeksa 67., 68. un 74. pantā, [..] un tajos ietvertos datus iesniedz bez labojumiem vai redakcionāliem labojumiem.

[..]”

13. Karaļa dekrēta 14. pants ir formulēts šādi:

“Kancelejas sekretārs ne vēlāk kā otrajā darbdienā pēc iesniegšanas dienas nosūta *Moniteur belge* vadībai dokumentu, dokumentu izrakstu un dokumentu [..] eksemplārus, kurus viņš ir saņēmis un kuri ir obligāti publicējami *Moniteur belge* pielikumos.

[..]”

[4] *Moniteur belge*, 2001. gada 6. februāris, 3008. lpp.

14. Karaļa dekrēta 16. pantā bija noteikts:

"Ja minētie dokumenti ir obligāti publicējami, tos publicē *Moniteur belge* pielikumos tiesību aktos noteiktajā termiņā."

3. 2002. gada 24. decembra Programmlikums I

15. *Loi-programme du 24 décembre 2002* (2002. gada 24. decembra Programmlikums) [5] 472. pants noteic:

"*Moniteur belge* ir oficiāls laikraksts, kuru izdod *Moniteur belge* vadība un kurā apkopoti visi teksti, [ko] uzdots publicēt *Moniteur belge*."

16. Programmlikuma 474. pantā ir noteikts:

"*Moniteur belge* vadība publicē *Moniteur belge* trīs eksemplārus papīra formā.

[..]

Viens eksemplārs tiek glabāts elektroniski. Karalis nosaka elektronisko dokumentu glabāšanas kārtību [..]."

17. Šā Programmlikuma 475. pants formulēts šādi:

"Jebkura cita publiska pieejamība tiek nodrošināta, izmantojot *Moniteur belge* vadības tīmekļvietni.

Publikācijas, kuras pieejamas tīmekļvietnē, ir precīzas 474. pantā paredzēto drukāto eksemplāru reprodukcijas elektroniskā formā."

18. 2002. gada 24. decembra Programmlikuma 475.a pantā ir noteikts:

"Ikviens iedzīvotājs, izmantojot bezmaksas tālruņa līniju, var vērsties *Moniteur belge*, lai par pašizmaksu iegādātos dokumentu un *Moniteur belge* publicēto dokumentu eksemplārus. Šā dienesta pienākums ir arī sniegt iedzīvotājiem palīdzību saistībā ar dokumentu meklēšanu."

19. Programmlikuma 475.b pantā ir noteikts, ka:

"Ar Ministru padomē apstiprinātu Karaļa dekrētu nosaka citus papildu pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pēc iespējas plašāku *Moniteur belge* iekļautās informācijas izplatīšanu un pieejamību."

II. Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

20. LM ir atbilstoši Beļģijas tiesībām dibinātas sabiedrības ar ierobežotu atbildību *Bureau LM* vairākuma akcionārs.

[5] *Moniteur belge*, 2022. gada 31. decembris, 58686. lpp.

21. Minētā sabiedrība 2019. gada 23. janvārī organizēja kopsapulci, kurā tā nolēma samazināt savu kapitālu, šajā nolūkā grozot sabiedrības statūtus.

22. Saskaņā ar tiesību normām, kas reglamentē informācijas izpaušanu, notārs sagatavoja akta izrakstu. Notārs 2019. gada 12. februārī to iesniedza *tribunal de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles* (Briseles uzņēmumu tiesa, kurā tiesvedība noris holandiešu valodā, Beļģija) kancelejā oficiālai publicēšanai *Moniteur belge*.

23. Minētais izraksts 2019. gada 22. februārī tika publicēts *Moniteur belge* pielikumos. Proti, tajā bija ietverts lēmums par sabiedrības kapitāla samazināšanu, sākotnējā kapitāla summa, samazinājuma summa, jaunā pamatkapitāla summa un jaunais statūtu teksts. Papildus tiesību aktos noteiktajai publicējamai informācijai izrakstā bija ietverti divu attiecīgās sabiedrības partneru vārdi, viņiem atmaksātās summas un viņu bankas kontu numuri (turpmāk tekstā – "strīdīgais fragments") – dati, kuru publicēšana saskaņā ar tiesību aktiem nebija obligāta.

24. Konstatējis, ka notārs ir pieļāvis kļūdu, proti, iekļāvis strīdīgo fragmentu publicētajā izrakstā, notāra DAS, atsaucoties uz VDAR 17. pantu, lūdza *FPS Justice* dzēst strīdīgo fragmentu un publicēt izrakstu vēlreiz, šoreiz bez šā fragmenta.

25. *FPS Justice* 2019. gada 10. aprīlī atteicās apmierināt šo lūgumu [6] un piedāvāja atkārtoti publicēt strīdīgā fragmenta izrakstu ar aizklājumiem, 2019. gada 22. februāra publikāciju atstājot tādu, kāda tā ir.

26. Viens no abiem partneriem – LM – 2020. gada 21. janvārī iesniedza DAI sūdzību pret *Moniteur belge* (*FPS Justice*), apgalvojot, ka ir izdarīti VDAR 5. panta (konkrēti, datu minimizēšanas princips), 6. panta (personas datu apstrāde) un 17. panta (tiesības uz dzēšanu) pārkāpumi.

27. Ar 2021. gada 23. marta lēmumu DAI apmierināja sūdzību un būtībā lika dzēst strīdīgo fragmentu.

28. Beļģijas valsts 2021. gada 22. aprīlī pārsūdzēja šo lēmumu *cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa), proti, iesniedzējtiesā, un lūdza atcelt šo lēmumu. LM iestājās lietā.

29. Iesniedzējtiesa norāda, ka lietas dalībnieki nav vienisprātis par to, kā būtu jāinterpretē VDAR 4. panta 7. punktā ietvertais jēdziens "pārzinis". Tā vērš uzmanību, ka pēc izraksta saņemšanas no *tribunal de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles* (Briseles uzņēmumu tiesa, kurā tiesvedība noris holandiešu valodā) *Moniteur Belge* saskaņā ar tiesību normām, kas reglamentē tā statusu un pienākumus, publicēja šo tekstu tādu, kāds tas tika iesniegts, proti, tam nav tiesību to pārskatīt vai grozīt. Iesniedzējtiesa jautā, vai šā panta izpratnē katrs no iespējamiem secīgajiem subjektiem vai tikai viens no tiem ir jāuzskata par "pārzini", kurš saskaņā ar VDAR 5. panta 2. punktu ir atbildīgs par šīs regulas 5. panta 1. punktā noteikto principu ievērošanu.

30. Šajā ziņā tiesa jautā, vai minētajā regulā ir ietverts šāds secīgas vai turpmākas atbildības jēdziens. Tā vēlas noskaidrot, vai tad, ja uzskata, ka *Moniteur belge* ir datu saņēmējs VDAR 4. panta 9. punkta izpratnē, šis laikraksts būtu arī uzskatāms par apstrādes "turpmāko" pārzini. Tomēr šķiet, ka tā tas nav, jo saskaņā ar piemērojamiem Beļģijas tiesību aktiem *Moniteur belge* nevar noteikt savas veiktās apstrādes līdzekļus un nolūkus VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē.

[6] Tā atsaucās uz VDAR 17. panta 3. punktā un 86. pantā paredzēto izņēmumu.

31. Ņemot vērā minēto, *cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa, Beļģija) uzdeva Tiesai šādus jautājumus:

"1) Vai [VDAR] 4. panta 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādam dalībvalsts oficiālajam laikrakstam – kuram ir uzticēts publisko pakalpojumu uzdevums publicēt un arhivēt oficiālus dokumentus un kuram saskaņā ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu ir pienākums citu publisko iestāžu uzdevumā publicēt oficiālus aktus un dokumentus tādus, kādus šīs iestādes ir iesniegušas pēc tam, kad tās pašas ir apstrādājušas personas datus, ja valsts likumdevējs šim laikrakstam nav piešķīris rīcības brīvību attiecībā uz publicējamo dokumentu saturu, publicēšanas nolūku un līdzekļiem, – ir pārziņa statuss?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai [VDAR] 5. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par šajā tiesību normā pārzinim paredzēto pienākumu izpildi ir atbildīgs tikai attiecīgais oficiālais laikraksts, izslēdzot citas publiskas iestādes, kuras iepriekš ir apstrādājušas datus, kas ietverti oficiālajos aktos un dokumentos, kurus tās ir uzdevušas publicēt, vai arī šie pienākumi ir kumulatīvi attiecināmi uz katru nākamo pārzini?"

32. Rakstveida apsvērumus iesniedza DAI, Beļģijas un Ungārijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

33. Tiesas sēdē, kas notika 2023. gada 23. martā, piedalījās DAI, Beļģijas valdība un Komisija.

III. Juridiskā analīze

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

34. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai VDAR 4. panta 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts oficiālajam laikrakstam ir datu pārziņa statuss. Vispirms vēlos izteikt divus apsvērumus par šā jautājuma formulējumu.

35. Pirmkārt, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka Sabiedrību kodeksā sabiedrībām ir paredzēts juridisks pienākums publicēt dažādus dokumentus un lēmumus *Moniteur belge* pielikumos. Šī tiesa arī norāda, ka *Moniteur belge* ir pakļauts *FPS Justice*, taču sīkāk tas nav paskaidrots. Tā kā valstu iestāžu pilnvaru sadale dalībvalstī ir reglamentēta valsts tiesībās, šajos secinājumos es atsaukšos tikai uz *Moniteur belge*.

36. Otrkārt, norādīšu, ka iesniedzējtiesa savā jautājumā domuzīmēs iekļāvusi fragmentu, kas, šķiet, ir skaidrojums *Moniteur belge* pilnvarām, ko tam piešķīris Beļģijas likumdevējs.

37. Tādējādi šo jautājumu varētu formulēt citādi un būtībā vaicāt, vai dalībvalsts oficiālo laikrakstu, piemēram, *Moniteur belge*, kuram saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem ir pienākums publicēt un arhivēt oficiālus dokumentus, var uzskatīt par pārzini VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē, ja trešās personas ir uzdevušas publicēt šos dokumentus tādā veidā, kādā tie ir iesniegti, ja šīs personas pašas ir apstrādājušas šajos dokumentos iekļautos personas datus un ja šim oficiālajam laikrakstam nav nekādas rīcības brīvības attiecībā uz publicējamo dokumentu saturu vai šīs publicēšanas nolūku un līdzekļiem.

38. Lai atbildētu uz šo jautājumu, vispirms vēlos vērst uzmanību, ka saskaņā ar VDAR 4. panta 7. punktu "pārzinis" ir "fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus; ja šādas

apstrādes nolūkus un līdzekļus nosaka ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, pārzini vai tā iecelšanas konkrētos kritērijus var paredzēt Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos". No minētās tiesību normas kopsakarā ar VDAR 5. panta 1. punktu, kurā ir noteikti principi attiecībā uz personas datu apstrādi, kļūst skaidrs, ka katrā datu apstrādes posmā ir jābūt pārzinim [7]. Tādējādi, apstrādājot personas datus, *vienmēr* ir jābūt pārzinim, kas ir "galvenais dalībnieks datu aizsardzības tiesību aktu īstenošanā" [8], tāpēc ir svarīgi noteikt, kurš ir šis pārzinis katrā apstrādes posmā [9]. Jēdziens "pārzinis" ietver gan fiziskas, gan juridiskas personas, kā arī publiskas iestādes, aģentūras vai citas struktūras. Tomēr ir skaidrs, ka šajā lietā subjekta veida klasifikācija nerada nekādas grūtības.

39. Pirms pievēršos jautājuma kodolam, proti, jēdziena "pārzinis" VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē noteikšanai, man šķiet svarīgi noskaidrot, vai šajā lietā aplūkotās darbības ir personas datu "apstrāde" attiecīgi VDAR 4. panta 2. un 1. punkta izpratnē.

1. "Personas datu" "apstrāde"

40. Vispirms jāatgādina, ka VDAR 4. panta 1. punkta izpratnē "personas dati" ir "jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu", proti, saskaņā ar judikatūru šī definīcija ir piemērojama, ja attiecīgā informācija tās satura, mērķa vai seku ziņā ir saistīta ar kādu noteiktu personu [10]. Šīs lietas dalībnieku starpā nav strīda par to, ka strīdīgajā fragmentā ietvertie dati, piemēram, divu sabiedrības partneru vārdi un viņu bankas kontu numuri, ir personas dati. Manā ieskatā, summas, kas ir atmaksātas šiem partneriem, pašas par sevi var nebūt personas dati. Tomēr, ja tās tiek pieminētas kopā ar to personu vārdu un uzvārdu, kas tās saņēmušas, šīs summas patiešām ir uzskatāmas par personas datiem.

41. Turklāt saskaņā ar VDAR 4. panta 2. punktu jēdziens "apstrāde" ir definējams kā "jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem", tostarp "aplūkošana", "izmantošana", "izpaušana nosūtot, izplatot vai citādi darot tos pieejamus". Šīs definīcijas liecina, ka abus minētos jēdzienus Savienības likumdevējs ir vēlējies apveltīt ar plašu tvērumu [11].

42. Piemēram, spriedumā *Google Spain* Tiesa nolēma, ka meklētājprogrammas darbība, kura izpaužas kā publicētās vai trešo personu internetā ievietotās informācijas atrašana, to automātiski indeksējot, to īslaicīgi uzglabājot un, visbeidzot, to nododot interneta lietotāju rīcībā noteiktā svarīguma secībā, ir jākvalificē kā "personas datu apstrāde" Direktīvas 95/46/EK [12] 2. panta b) punkta izpratnē, kas būtībā atbilst VDAR 4. panta 2. punktam, ja šī informācija satur "personas

[7] Saskaņā ar VDAR 4. panta 2. punktu "apstrāde" ir "jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtot, izplatot vai citādi darot tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana".

[8] Skat. spriedumu, 2014. gada 13. maijs, *Google Spain* un *Google* (C-131/12, EU:C:2014:317; turpmāk tekstā – "spriedums *Google Spain*"), un Lynskey, O., "Control over Personal Data in a Digital Age: *Google Spain v AEPD and Mario Costeja Gonzalez*", *The Modern Law Review*, 78. sēj, Nr. 3, 2015, 522.–534. lpp.

[9] Skat. ģenerāladvokātes T. Čapetas [*T. Ćapeta*] secinājumus lietā *Norra Stockholm Bygg* (C-268/21, EU:C:2022:755, 17. punkts). Skat. arī spriedumu, 2018. gada 10. jūlijs, *Jehovan todistajat* (C-25/17, EU:C:2018:551, 68. punkts), un Bygrave, L. A. un Tossoni, L., "Article 4(7). Controller", no: Kuner, C., Bygrave, L. A., Docksey, C., un Tosoni, L. (red.), *The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Commentary*, Oxford University Press, Oksforda, 2021, 146.–150. lpp.

[10] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 20. decembris, *Nowak* (C-434/16, EU:C:2017:994, 35. punkts).

[11] Turpat, 34. punkts, un spriedums, 2022. gada 24. februāris, Valsts ieņēmumu dienests (Personas datu apstrāde nodokļu vajadzībām) (C-175/20, EU:C:2022:124, 35. punkts).

[12] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV 1995, L 281, 31. lpp.).

datus”[13]. Turklāt spriedumā *Fashion ID*[14] Tiesa ir nospriedusi, ka personas datu apstrādi var veidot viena vai vairākas darbības, no kurām katra ir saistīta ar kādu no dažādiem posmiem, ko var ietvert personas datu apstrāde.

43. Manuprāt, šajā lietā personas dati tika apstrādāti trīs secīgas reizes. Pirmo apstrādi veica notārs, kurš sagatavoja *Moniteur belge* publicējamo dokumentu (un, to darot, kļūdījās, jo iekļāva tajā attiecīgos personas datus) un iesniedza to Uzņēmumu tiesas kancelejā. Otro apstrādi veica *tribunal de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles* (Briseles uzņēmumu tiesa, kurā tiesvedība noris holandiešu valodā) kanceleja, kas šo dokumentu pievienoja sabiedrības dokumentācijai un nosūtīja publicēšanai *Moniteur belge*. Trešā apstrāde bija saistīta ar *Moniteur belge*, kas ne tikai pārveidoja papīra dokumentu elektroniskā dokumentā, bet arī vāca, reģistrēja, glabāja, publiskoja un izplatīja šo dokumentu. Manā ieskatā, nav šaubu, ka visi trīs gadījumi, jo īpaši *Moniteur belge* veiktās darbības, ir “apstrāde” VDAR 4. panta 2. punkta izpratnē.

44. Tomēr tas, ka minētajos trijos gadījumos notika apstrāde, nenozīmē, ka *Moniteur belge* darbojās kā datu pārzinis. Tas ir tāpēc, ka VDAR 4. panta 7. un 8. punktā datu pārziņi ir nošķirti no datu apstrādātājiem. Lai gan pārzinis nosaka apstrādes nolūku un līdzekļus[15], apstrādātājs apstrādā personas datus pārziņa *vārdā*[16]. Tādējādi, lai gan ir skaidrs, ka šie trīs gadījumi ir “apstrāde” VDAR 4. panta 2. punkta izpratnē, šis konstatējums nenosaka, vai šajā lietā ir pārziņa statuss *Moniteur belge* vai citam šajā trīs posmu ķēdē iesaistītam subjektam.

2. Personas datu apstrādes nolūku un līdzekļu noteikšana

45. Manuprāt, lai secinātu, vai *Moniteur belge* rīkojās kā “pārzinis”, ir jāpārbauda, vai tas noteica “personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus” VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē.

46. Vispirms es vēlos vērst uzmanību, ka saskaņā ar attiecīgo Tiesas judikatūru jēdziens “pārzinis” ir jādefinē plaši. Patiešām, Tiesa jau iepriekš ir nospriedusi, ka VDAR 4. panta 7. punkta mērķis ir, plaši definējot jēdzienu “pārzinis”, nodrošināt datu subjektu efektīvu un pilnīgu aizsardzību[17]. Turklāt pārziņa un apstrādātāja jēdzieni “ir funkcionāli jēdzieni, kas paredzēti, lai piešķirtu atbildību atbilstoši dalībnieku faktiskajai ietekmei”[18]. Citiem vārdiem sakot, “personas datu apstrādātājs [pārzinis] ir persona, kas izlemj, kādā nolūkā un veidā šie dati tiks apstrādāti”[19]. Tāpēc pārziņa pienākumu noteikšanas “pamatā ir drīzāk faktiska, nevis formāla analīze”[20].

[13] Spriedums *Google Spain*, 41. punkts. Skat. arī spriedumu, 2022. gada 8. decembris, *Google* (Atsauču uz domājami nepatiesu saturu atsaistīšana) (C-460/20, EU:C:2022:962, 49. punkts).

[14] Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs (C-40/17, EU:C:2019:629, 72. punkts).

[15] VDAR 4. panta 7. punkts.

[16] VDAR 4. panta 8. punkts. Piemēram, attiecībā uz meklētājprogrammas operatora atbildību Tiesa ir nospriedusi, ka personas datu apstrāde, kas veikta meklētājprogrammas darbības ietvaros, atšķiras no interneta vietnes redaktoru darbības, kas ietver šo datu atspoguļošanu interneta vietnē, un to papildina, un uzsvēra, ka meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzējs ir persona, kas nosaka meklētājprogrammas veiktās darbības nolūkus un līdzekļus (spriedums, 2022. gada 8. decembris, *Google* (Atsauču uz domājami nepatiesu saturu atsaistīšana) (EU:C:2022:962, C-460/20, 44. punkts)).

[17] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Google Spain*, 34. punkts, un spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs, *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein* (C-210/16, EU:C:2018:388, 28. punkts).

[18] Skat. EDAK Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem, 12. punkts.

[19] Ģenerāladvokāta Īva Bota [*Yves Bot*] secinājumi lietā *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein* (C-210/16, EU:C:2017:796, 46. punkts).

[20] Atzinums 1/2010 par “pārziņa” un “apstrādātāja” jēdzieniem, WP 169, 11. lpp., ko sagatavojusi 29. panta datu aizsardzības darba grupa, kura ir padomdevēja struktūra, kas izveidota, pamatojoties uz Direktīvas 95/46 29. pantu, un kuru tagad aizstāj Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (turpmāk tekstā – “EDAK”), kas izveidota saskaņā ar VDAR 68. pantu.

47. Otrkārt, precizējot, ka attiecīgā iestāde darbojas "viena pati vai kopīgi" ar citām, VDAR 4. panta 7. punktā ir atzīts, ka datu apstrādes "nolūkus un līdzekļus" var noteikt vairāk nekā viens subjekts. Tomēr divu vai vairāk dalībnieku kopīgi īstenotā kontrole var izpausties dažādi [21] un sīkāk to analizēšu saistībā ar otro jautājumu.

48. Treškārt, vēlos norādīt, ka, pieņemot 2020. gada 25. jūnija Karaļa dekrētu, Beļģijas Karaliste ir izraudzījusies *FPS Justice* par pārzini VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē [22]. Tomēr pamatlietā aplūkotie fakti ir notikuši pirms šā dekrēta stāšanās spēkā. Tāpēc tas nav *ratione temporis* piemērojams šajā lietā. Tādējādi no tā izriet, ka Tiesai ir jāpārbauda pilnvaru un pienākumu sadalījums starp valsts subjektiem pirms minētā dekrēta stāšanās spēkā.

49. Pēc šiem ievada apsvērumiem es tagad izvērtēšu VDAR 4. panta 7. punktā paredzētos nosacījumus, proti, kurš no attiecīgajiem subjektiem nosaka attiecīgo "personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus".

a) Pārziņa netieša iecelšana ar valsts tiesību aktiem

50. Pārziņa veikto kontroli var pamatot ar attiecīgajiem tiesību aktiem vai tā var izrietēt no lietas faktisko elementu vai apstākļu analīzes [23]. VDAR 4. panta 7. punktā ir noteikts: ja šādas apstrādes nolūkus un līdzekļus nosaka ar dalībvalsts tiesību aktiem, pārziņa iecelšanu vai tā iecelšanas konkrētos kritērijus var paredzēt dalībvalsts tiesību aktos. No tā izriet, ka tad, ja subjekts ir īpaši norādīts tiesību aktā kā pārzinis, tas ir noteicošais faktors [24]. Tomēr šajā lietā nav konkrētas tiesību normas, kur būtu skaidri norādīts, kurš tiek iecelts par datu pārzini.

51. Turklāt ir iespējams, ka ar tiesību aktu, kaut arī netieši, subjekts ir iecelts par pārzini [25]. Piemēram, ja valsts tiesību aktos attiecīgajam subjektam ir noteikts pienākums saglabāt vai sniegt konkrētus datus, šāds subjekts parasti tiek uzskatīts par pārzini attiecībā uz apstrādi, kas ir nepieciešama minētā pienākuma izpildei. Šāda netieša iecelšana ar valsts tiesību aktiem notiek tad, ja iestādei piešķirtie pienākumi, uzdevumi un pilnvaras skaidri liecina, ka tā nosaka attiecīgās apstrādes nolūkus un līdzekļus. Spriedumā lietā *Manni* Tiesa pamatojās uz faktu vērtējumu, norādot, ka, "minēto informāciju ievadot un saglabājot reģistrā un attiecīgā gadījumā pēc pieprasījuma to paziņojot trešajām personām, iestāde, kas ir atbildīga par reģistru, veic "personas datu apstrādi", par kuru tā ir "atbildīga" saskaņā ar Direktīvas 95/46 2. panta b) un d) punktā sniegtajām definīcijām" [26].

52. Šajā lietā, lai arī ar valsts tiesisko regulējumu datu pārzinis nav skaidri iecelts, tajā ir paredzēts, ka sabiedrībām ir juridisks pienākums publicēt noteiktus dokumentus *Moniteur belge* [27]. Tādējādi ir radīts juridiskais pienākums apstrādāt datus, un tas ir jāpārrauga pārzinim. Tā kā valsts

[21] Van Alsenoy, B., "Chapter 4. Allocation of Responsibility", no: *Data Protection Law in the EU: Roles, Responsibilities and Liability*, 1. izdevums, Intersentia, Mortsel, 2019, 43.–53. lpp.

[22] Skat. 2020. gada 25. jūnija Karaļa dekrēta, ar ko nosaka publikāciju *Moniteur Belge* veidu, kas minēts Tiesu kodeksa 1250. pantā, 2. pantu. Vēlos norādīt, ka *FPS Justice* kā datu pārzinim VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē ir ne tikai jānodrošina "publicēšanas procesa pārvaldība un jānodrošina tehniskie līdzekļi apstrādei", bet tam arī jāpilda šajā regulā noteiktie pienākumi attiecībā uz apstrādi (skat. konkrēti VDAR 5. un 6. pantu).

[23] EDAK Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR, 20. punkts.

[24] Turpat.

[25] Tomēr VDAR 4. panta 7. punktā kopsakarā ar 5. panta 1. punkta b) apakšpunktu noteiktais pienākums, ka nolūkiem jābūt noteiktiem un skaidri formulētiem, paredz, ka jebkādai netiešai apstrādes nolūku noteikšanai ir jābūt vismaz acīmredzami konstatējamai tiesību normās, kas ir attiecīgās iestādes darbības pamatā.

[26] Skat. spriedumu, 2017. gada 9. marts, *Manni* (C-398/15, EU:C:2017:197, 35. punkts).

[27] Skat. Sabiedrību kodeksa 71. un 73. pantu.

likumdevējs ir izveidojis kārtību, saskaņā ar kuru datus secīgi apstrādā trīs subjekti, lietas dalībnieki nav vienisprātis par to, kurš no šiem trim subjektiem faktiski ir pārzinis [28]. Tāpēc, lai noteiktu, kuru no šiem subjektiem likumdevējs ir netieši iecēlis par pārzini trešajā apstrādes posmā, proti, attiecībā uz darbībām, ko veic *Moniteur belge*, ir jānosaka šiem subjektiem piešķirtās konkrētās pilnvaras.

b) Datu subjektu efektīva un pilnīga aizsardzība

53. VDAR 4. panta 7. punktā ir lietots darbības vārds "noteikt", kas norāda, ka pārzinim, izmantojot lēmumu pieņemšanas pilnvaras, ir jāietekmē apstrāde [29]. Piemēram, lietā, kas attiecās uz *Facebook* spraudni "Patīk" [30], jautājums bija par to, vai uzņēmums *Fashion ID*, kas nodarbojās ar apģērbu tirdzniecību tiešsaistē un kas savā tīmekļvietnē bija iestrādājis sociālā tīkla *Facebook* piedāvāto sociālo spraudni "Patīk", kopīgi ar *Facebook* noteica *Fashion ID* tīmekļvietnes apmeklētāju personas datu vākšanas un atklāšanas veidus, izmantojot pārsūtīšanu. Ievietojot šādu sociālo spraudni savā tīmekļvietnē, *Fashion ID* arī īstenoja noteicošu ietekmi pār minētās vietnes apmeklētāju personas datu vākšanu un pārsūtīšanu minētā spraudņa piedāvātājam, šajā gadījumā – *Facebook Ireland* –, kura bez šā spraudņa nebūtu notikusi [31]. No tā izriet, ka noteicošā ietekme pār personas datu apstrādi nozīmē, ka subjekts, kam ir šī ietekme, ir pārzinis. Tomēr ar to, ka subjektam nav noteicošās ietekmes, nepietiek, lai izslēgtu to, ka subjektam joprojām var būt pārziņa statuss.

54. Informācijas radīšanas un elektroniskas izplatīšanas veidu dēļ datu izplatīšana internetā eksponenciāli palielina pamattiesību uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību aizskaršanas risku [32]. Labi apzinoties šo risku, Tiesa ir pieņēmusi plašu jēdziena "pārzinis" definīciju [33], lai VDAR varētu garantēt datu subjektu privātās dzīves efektīvu un pilnīgu aizsardzību [34]. Šajā ziņā spriedumā *Google Spain* Tiesa nolēma, ka būtu pretēji ne tikai Direktīvas 95/46 2. panta d) punkta – kas būtībā atbilst VDAR 4. panta 7. punktam – skaidrajam formulējumam, bet arī tā mērķim izslēgt no šā jēdziena meklētājprogrammas pakalpojumu sniedzēju, jo tas neīsteno kontroli pār personas datiem, kuri publicēti trešo personu tīmekļvietnēs [35]. Ir skaidrs, ka, pieņemot tik plašu definīciju, Tiesa ir izvēlējusies šai normai piemērot teleoloģisku interpretāciju: jēdziena "pārzinis" definīcijai jānodrošina datu subjektu efektīva un pilnīga aizsardzība. Turklāt vēlos norādīt, ka šādu interpretāciju VDAR var tikai nostiprināt, jo tā tika pieņemta, pamatojoties uz LESD 16. panta 1. punktu, ar kuru Savienības likumdevējam piešķirtas pilnvaras aizsargāt pamattiesības uz personas datu aizsardzību, kas paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 8. panta 1. punktā [36].

[28] Tiesas sēdē Beļģijas valdība apgalvoja, ka par pārzini likums netieši iecēlis notāru, savukārt DAI apgalvoja, šajā statusā tas bija iecēlis *Moniteur belge*.

[29] Spriedums, 2018. gada 10. jūlijs, *Jehovan todistajat* (C-25/17, EU:C:2018:551, 68. punkts).

[30] Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Fashion ID* (C-40/17, EU:C:2019:629).

[31] Turpat, 78. un 79. punkts.

[32] Kā secinājumos lietā *Google* (Atsauču uz apgalvoti nepatiesu saturu atsaistīšana) (C-460/20, EU:C:2022:271, 15. punkts) norādīja ģenerāladvokāts Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*], šā aspekta dēļ spriedumā *Google Spain* Tiesa precizēja, ka personas datu apstrāde, kas veikta meklētājprogrammas darbības ietvaros, atšķiras no interneta vietnes izdevēju darbības, kas ietver šo datu atspoguļošanu interneta vietnē, un to papildina.

[33] Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Fashion ID* (C-40/17, EU:C:2019:629, 70. punkts).

[34] Šajā ziņa skat. spriedumu, 2019. gada 24. septembris, GC u.c. (Atsauču uz sensitīviem datiem atsaistīšana) (C-136/17, EU:C:2019:773, 37. punkts).

[35] Spriedums *Google Spain*, 34. punkts.

[36] Skat. VDAR 1. apsvērumu.

55. Šajā lietā ir skaidrs, ka valsts likumdevējs ir izveidojis kārtību, kas ietver trīs dažādas datu apstrādes instances: ķēdi, kurā vispirms attiecīgo dokumentu sagatavo un paraksta notārs, tad Uzņēmumu tiesas kanceleja pievieno dokumentu sabiedrības dokumentācijai un uzglabā to un visbeidzot *Moniteur belge* šos dokumentus digitalizē un publicē. Lai gan ir taisnība, ka *Moniteur belge* ir jāpublicē attiecīgais dokuments iesniegtajā redakcijā, tomēr jāņem vērā, ka nedz notārs, nedz Uzņēmumu tiesas kanceleja nenodrošina dokumenta pārveidi elektroniskā formā, lai to varētu publicēt. Tikai *Moniteur belge* veic šādu pārveidi un pēc tam izplata attiecīgo dokumentu internetā.

56. It īpaši es vēlos uzsvērt, ka, pieņemot 2002. gada 24. decembra Programmlikuma 474.–475.b pantu, valsts likumdevējs ir piešķīris *Moniteur belge* noteiktas pilnvaras. No šīm tiesību normām izriet, ka *Moniteur belge* ne tikai publicē attiecīgo dokumentu papīra versiju, bet arī dara tos pieejamus savā tīmekļvietnē elektroniskā formā, glabā tos elektroniski, rada iespēju iedzīvotājiem ar tiem iepazīties, izmantojot gan palīdzības tālruni, gan dokumentu meklēšanas palīdzības pakalpojumu, un visbeidzot nodrošina pēc iespējas plašāku *Moniteur belge* ietvertās informācijas izplatīšanu un piekļuvi tai. Tāpēc, manuprāt, no šīm tiesību normām izriet, ka valsts likumdevējs, uzticot *Moniteur belge* pilnvaras attiecībā uz attiecīgo dokumentu digitalizēšanu, publicēšanu, izplatīšanu un glabāšanu, ir piešķīris šim laikrakstam pilnvaras, kas ietilpst "pārziņa" jēdziena tvērumā VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē [37].

57. Ja *Moniteur belge* veic minētās likumdevēja uzticētās darbības, proti, digitalizēšanu, publicēšanu un izplatīšanu, eksponenciāli palielinās risks, ka tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības (pretstatā situācijai, kad dokumentu publicē tikai papīra versijā). Tieši oficiālā laikraksta veiktā apstrāde faktiski apdraud attiecīgā datu subjekta efektīvu un pilnīgu aizsardzību. Tāpēc es neredzu citu iespēju kā vien uzskatīt, ka, ņemot vērā mērķi garantēt datu subjektiem efektīvu un pilnīgu aizsardzību un apzinoties iespējamo kaitējumu, ko šiem subjektiem var nodarīt digitalizēšana un izplatīšana, *Moniteur belge* nevar izslēgt no datu "pārziņa" definīcijas VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē.

58. Visbeidzot, attiecībā uz privāto meklētājprogrammu lietās iedibinātās judikatūras piemērojamību publiskiem subjektiem, piemēram, *Moniteur belge*, jānorāda, ka nesen pasludinātā spriedumā Tiesa šo judikatūru piemēroja, lai apstiprinātu, ka prokuratūra ir jāuzskata par "pārzini" [38]. Manuprāt, šādas piemērošanas loģiskais pamatojums ir jēdziena "pārzinis" plašā interpretācija VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē, lai nodrošinātu primārajos tiesību aktos nostiprināto datu subjektu pamattiesību un pamatbrīvību efektīvu un pilnīgu aizsardzību [39] neatkarīgi no tā, vai pārzinis ir valsts vai privāta struktūra [40]. Lai nodrošinātu šādu efektīvu un pilnīgu aizsardzību, privātām meklētājprogrammām noteiktie datu aizsardzības principi ir piemērojami gan privātām, gan publiskām struktūrām, jo uz abām attiecas vieni un tie paši visaptverošie principi attiecībā uz datiem un pienākumiem, kas noteikti VDAR, kas būtībā ir primārajos tiesību aktos noteiktā konkretizēta izpausme.

[37] Skat. šo secinājumu 68. punktu.

[38] Spriedums, 2022. gada 8. decembris, *Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet* (Personas datu apstrādes nolūki – Noziedzīga nodarījuma izmeklēšana) (C-180/21, EU:C:2022:967, 80. punkts)

[39] Skat. šo secinājumu 54. punktu.

[40] Skat. VDAR 1. un 4. apsvērumu un 1. panta 2. punktu.

c) Par to, vai datu pārzinis ir cits subjekts

59. Tiesas sēdē Beļģijas valdība apgalvoja, ka par datu pārzini ir jāuzskata notārs, jo viņš nosaka datu apstrādes līdzekļus un nolūkus.

60. Manā ieskatā, ja notārs tiktu atzīts par vienīgo pārzini, praksē tas nozīmētu, ka nebūtu neviena pārziņa datu apstrādes trešajā posmā, proti, saistībā ar *Moniteur belge* darbībām, jo likumdevējs nav pilnvarojis notāru – kā to uzskatāmi apliecina šīs lietas faktiskie apstākļi – noteicoši ietekmēt šo trešo apstrādes posmu. Tādējādi trīs aplūkotie subjekti var būt iesaistīti dažādos personas datu apstrādes posmos un atšķirīgā mērā, tāpēc katrs no tiem var tikt uzskatīts par pārzini, kaut arī ar atšķirīgu atbildības tvērumu un līmeni atbilstoši savam kontroles apjomam [41]. Turklāt vēlos uzsvērt, ka Komisija tiesas sēdē norādīja, ka teorētiski būtu iespējams ar tiesību aktu iecelt *Moniteur belge* par apstrādātāju, ja vien valsts tiesiskajā regulējumā pienākums attiecīgo dokumentu sagatavot, uzglabāt un izplatīt digitālā formātā būtu uzlikts vairākiem subjektiem. Tomēr, lai *Moniteur belge* varētu uzskatīt par apstrādātāju, būtu jāizpilda VDAR 28. pantā paredzētie nosacījumi, bet tas acīmredzami neatbilst Tiesai izklāstītajiem apstākļiem, jo katrs attiecīgais subjekts ir atbildīgs par savu apstrādes daļu [42]. Tāpēc *Moniteur belge* nevar uzskatīt par "apstrādātāju" šīs tiesību normas izpratnē.

61. Turklāt Beļģijas valdība apgalvoja, ka valsts likumdevējs pats rīkojas kā pārzinis vai nosaka par pārziņu atbildīgo subjektu, savukārt *Moniteur belge* tikai īstenoja tam piešķirtās pilnvaras. Šī valdība norādīja, ka judikatūru par privātajām meklētājprogrammām nevar piemērot valsts struktūrām, jo *Moniteur belge* kā likumdevēja izveidota valsts struktūra nevar viena pati noteikt savu misiju un uzdevumus.

62. Kā jau norādīju [43], šajā lietā valsts likumdevējs netieši ir iecēlis *Moniteur belge* par datu pārzini, piešķirot tam pilnvaras veikt vairākus konkrētus uzdevumus.

63. Jebkurā gadījumā, manuprāt, ja Tiesa uzskatītu, ka valsts likumdevējam ir pārziņa statuss ikreiz, kad tas īsteno savas pilnvaras noteikt konkrētas apstrādes darbības nolūkus un līdzekļus, tad šādas pieejas rezultātā fiziskām personām vairs netiktu nodrošināta efektīva aizsardzība un tādējādi pārziņa jēdzienam zustu lietderība. Patiešām, datu subjektu efektīvu aizsardzību nevarētu nodrošināt, ja saistībā ar katru dalībvalsts tiesību aktos noteikto personas datu apstrādi pats likumdevējs veiktu daudzos pārziņa pienākumus. Tādējādi, manuprāt, ja valsts iestādei ir piešķirtas pilnvaras apstrādāt personas datus, tad nevis likumdevējs ir pārzinis, bet gan iestāde, kas veic publiskus uzdevumus, ir tas subjekts, kas kontrolē šīs apstrādes nolūkus un līdzekļus [44]. No šīs lietas apstākļiem ir skaidrs, ka attiecīgā apstrāde, kā paskaidrots šo secinājumu 43. punktā, notiek tāpēc, ka tā ir paredzēta valsts tiesību aktos, un tas izslēdz varbūtību, ka likumdevējs pats – pieņemot likumus – ir personas datu apstrādes pārzinis.

41 Skat. arī spriedumu, 2018. gada 10. jūlijs, *Jehovan todistajat* (C-25/17, EU:C:2018:551, 66. punkts).

42 Saskaņā ar VDAR 28. pantu un VDAR 29. pantu apstrādi, ko veic apstrādātājs, reglamentē ar līgumu vai citu juridisku aktu saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kuri ir saistoši apstrādātājam un pārzinim un kurā ir norādīta apstrādes būtība. Valsts likumdevējam bija jānosaka apstrādes noteikumi, lai *Moniteur belge* varētu tikt uzskatīts par apstrādātāju.

43 Skat. šo secinājumu 55.–57. punktu.

44 Turklāt šis Beļģijas valdības iesniegtais arguments ir pretrunā tās argumentam, kurš tika iesniegts tiesas sēdē un kurā tā apgalvoja, ka *Moniteur belge* nevis izpilda tiesību akta prasības, bet gan īsteno notāra lūgumu.

d) Rīcības brīvība

64. Šajā lietā no Tiesai iesniegtajiem valsts tiesību aktiem izriet, ka *Moniteur belge* nav nekādu lēmumu pieņemšanas pilnvaru attiecībā uz tekstiem, kas tam ir jāpublicē [45]. Proti, kā savos rakstveida apsvērumos un tiesas sēdē uzsvēra Beļģijas valdība, *Moniteur belge* rīcībā ir 15 dienas [46], lai dokumentu publicētu, un tam ir jābūt notāra sagatavotā dokumenta precīzai kopijai. Neizpildes vai kavēšanās gadījumā pastāv risks, ka *Moniteur belge* amatpersonai ir jāatlīdzina zaudējumi [47]. Lai no tā izvairītos, šī iestāde nepārbauda, vai informācija, kas tai ir jāpublicē, ir pilnīga, spēkā esoša vai pareiza. Tādējādi, kā apgalvo Beļģijas valdība, šķiet, ka *Moniteur belge* nav pilnvaru pārbaudīt šo dokumentu saturu, tostarp personas datus, kas tajos varētu būt ietverti.

65. Tomēr, pieņemot likumus, likumdevējs pats nerīkojas kā pārzinis un neviens cits subjekts faktiski nevar ietekmēt to, kā tiek noteikts attiecīgās apstrādes, proti, dokumentu digitalizēšanas un digitālas izplatīšanas, nolūks un līdzekļi, tāpēc par pārzini ir jāieceļ *Moniteur belge*, lai novērstu situāciju, ka pārziņa vispār nav. Šajā posmā notāram un Uzņēmumu tiesas kancelejai praktiski nav nekādu pilnvaru iejaukties. Tādējādi tas, ka *Moniteur belge* nav rīcības brīvības, nav pamats datu subjektu efektīvas aizsardzības nenodrošināšanai. Tāpēc ir jāuzskata, ka *Moniteur belge*, publicējot dokumentus saskaņā ar valsts tiesību aktu prasībām, apstrādā personas datus un ir pārzinis VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē, kaut arī iecelts netieši.

e) Personas datu dzēšana

66. No šīs lietas faktiem izriet, ka notāra DAS lūdza *FPS Justice* (kas rīkojas *Moniteur belge* vārdā) dzēst – izņemt no interneta – strīdīgo fragmentu un publicēt dokumenta izrakstu bez šā fragmenta. *FPS Justice* atteicās apmierināt šo lūgumu un piedāvāja publicēt jaunu izrakstu. Šādos apstākļos šķiet, ka attiecīgais notārs nav pilnvarots pieprasīt grozīt vai atsaukt strīdīgo fragmentu. Tomēr vēlos uzsvērt, ka nevienam citam subjektam arī nav šādu pilnvaru.

67. Beļģijas valdība apgalvo, ka valsts likumdevēja nolūks ir bijis, lai *Moniteur belge* publicētie dokumenti tiktu saglabāti nemainīgi laika gaitā arhivēšanas nolūkā un lai publikāciju elektroniskā versija vienmēr paliktu precīza papīra versijas kopija, tāpēc grozīšana ar atpakaļejošu spēku nav iespējama. Valdība norāda: lai labotu juridiskas personas dokumentu, kas publicēts *Moniteur belge*, notāram jāiesniedz grozījumu dokuments Uzņēmumu tiesas kancelejā, kurai pēc tam ir pienākums lūgt *Moniteur belge* vadību publicēt šo grozījumu aktu. No otras puses, saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem nav iespējams pilnībā dzēst sākotnējo aktu, citādi varētu tikt pārkāpts *Moniteur belge* nemainīguma princips.

68. Manuprāt, valsts iestādes atteikums dzēst fragmentu, kurā ir attiecīgie personas dati, un publicēt attiecīgo dokumentu bez šā fragmenta rada situāciju, ka šie dati paliek publiski pieejami. Tas, manā ieskatā, nozīmē, ka tad, kad šī iestāde atsaucas uz valsts tiesību aktiem, tā rīkojas kā

[45] 2002. gada 24. decembra Programmlikuma 474.–476. pants.

[46] Kas pašlaik ir 10 dienas.

[47] Skat. Sabiedrību kodeksa 73. un 76. pantu.

"pārzinis" VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē, proti, ja tā atsakās izņemt strīdīgo fragmentu un saglabā to publiski pieejamu, tā nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus. Ja *Moniteur belge* netiek atzīts par pārzini, tad šķiet, ka šāda statusa nav nevienai iestādei [48].

69. Manā ieskatā – "pārziņa" statuss nevar būt atkarīgs no tā, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem tāda iestāde kā *Moniteur belge* nevar izpildīt datu dzēšanas pieprasījumu. Tāpēc, ja valsts tiesību aktos ir nepilnības, valsts iestādēm un šajā posmā – valsts tiesai –, piemērojot VDAR, ir jāieceļ subjekts, kuram ir jāizpilda no šīs regulas izrietošie pienākumi. Šajā gadījumā – tā kā dati tiek apstrādāti, tie joprojām ir publiski pieejami, bet valsts tiesību aktos nav noteikta atbildīgā iestāde, kas veiktu pārziņa pienākumus šajā apstrādes posmā.

70. Šādā gadījumā, tā kā valsts likumdevējs ir atstājis nepilnību, jo nav iecēlis pārzini, Tiesai ir jānorāda, ka iesniedzējtiesai, pamatojoties uz Tiesai izklāstītajiem apstākļiem, ir jāieceļ par pārzini *Moniteur belge* (vai, atbilstoši tiesas vērtējumam, *FPS Justice*). Tikai šāda interpretācija, manuprāt, atbilstu VDAR 4. panta 7. punkta mērķim, proti, plaši definējot jēdzienu "pārzinis", nodrošināt datu subjektiem efektīvu un pilnīgu aizsardzību [49]. Tas arī ļautu izvairīties no nepilnībām un novērstu iespējamu VDAR noteikumu apiešanu.

71. Attiecībā uz praktiskajiem argumentiem, kas izriet no *Moniteur belge* izplatītās informācijas nemainīguma principa, valsts likumdevējam, ņemot vērā pienākumus, kas citastarp izriet no VDAR 5. un 17. panta, ir jāievieš tiesiskais regulējums, kurā ņemta vērā datu subjektu aizsardzība un šis princips. Tā kā personas datu publiskošana eksponenciāli palielina kaitējuma risku datu subjektiem, valstu tiesību aktos ir jāparedz inovatīvi risinājumi [50].

72. Nobeigumā ierosinu Tiesai šajā lietā atzīt, ka *Moniteur belge* darbojas kā "pārzinis" VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē, pieņemot lēmumu atteikties izņemt strīdīgo fragmentu no publiski pieejamā avota, proti, saglabājot šo fragmentu publiski pieejamu.

3. Starpsecinājums

73. Tādā lietā kā šī valsts tiesību aktos ir noteikts pienākums iecelt datu pārzini, lai izpildītu no VDAR izrietošos pienākumus. Pirmkārt, attiecībā uz strīdīgo datu digitalizēšanu, publicēšanu un izplatīšanu *Moniteur belge* ir jānosaka par datu "pārzini" VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē, lai nodrošinātu attiecīgās personas pamattiesības. Otrkārt, tā kā nav iespējams dzēst strīdīgos datus, secināms, ka valsts tiesiskajā regulējumā pastāv nepilnība, jo nevienam no attiecīgajiem subjektiem nav atļauts dzēst šos datus. Šādā gadījumā valsts tiesai ir jāpiemēro VDAR, lai nodrošinātu attiecīgo personu pamattiesību aizsardzību, un jāieceļ pārzinis, kas šajā lietā šķiet esam *Moniteur belge*.

74. Līdz ar to uz pirmo jautājumu ierosinu atbildēt, ka datu subjektu efektīvas un pilnīgas aizsardzības nodrošināšanai VDAR 4. panta 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts oficiālo laikrakstu, piemēram, *Moniteur belge*, kuram saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību

[48] Šajā lietā rodas jautājums par to, vai Beļģijas likumdevējs nav ierobežojis pārziņa pilnvaras tādā veidā, kas ir pretrunā VDAR. Varētu apgalvot, ka šāds ierobežojums sarežģī ne tikai VDAR 17. panta, bet arī LESD 16. panta 1. punkta un Hartas 8. panta 1. punkta piemērošanu un var potenciāli apdraudēt ar VDAR piešķirtās aizsardzības *effet utile*. Lai gan iesniedzējtiesai šie jautājumi būs jāizskata, jo datu subjekta lūgums ir pamatots ar VDAR 17. pantu, tomēr tie acīmredzami neietilpst šīs tiesas iesniegtā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu tvērumā.

[49] Skat. šo secinājumu 54. punktu.

[50] Tiesas sēdes laikā Komisija paskaidroja, ka, piemēram, *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* var izdarīt grozījumus un ka šādi risinājumi pastāv.

aktiem ir pienākums publicēt un arhivēt oficiālus dokumentus, var uzskatīt par pārzini VDAR 4. panta 7. punkta izpratnē tādā gadījumā, ja trešās personas ir uzdevušas šos dokumentus publicēt tādā redakcijā, kādā tie ir iesniegti, jo valsts likumdevējs ir piešķīris šim laikrakstam pilnvaras noteikt attiecīgo dokumentu digitalizēšanas, publicēšanas, izplatīšanas un glabāšanas līdzekļus un ir noteicis plašas publicēšanas un izplatīšanas nolūku. Tomēr, tā kā strīdīgie dati joprojām ir publiski pieejami, jo nav iecelts pārzinis, kas nodrošina datu izņemšanu vai dzēšanu, valsts tiesai ir jāieceļ subjekts, kuram ir jāpilda VDAR noteiktie pienākumi.

75. Tikai tad, ja Tiesa sniegtu šādu atbildi uz pirmo jautājumu, tai būtu jāatbild uz otro jautājumu, proti, vai *Moniteur belge* vai to pārvaldošai iestādei jābūt vienpersoniski atbildīgiem par to pienākumu izpildi, kas datu pārzinim ir noteikti VDAR.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

76. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai VDAR 5. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par šajā tiesību normā pārzinim paredzēto pienākumu izpildi ir atbildīgs tikai attiecīgais oficiālais laikraksts, izslēdzot citas publiskas iestādes, kuras iepriekš ir apstrādājušas datus, kas ietverti oficiālajos aktos un dokumentos, kurus tās ir uzdevušas publicēt, jeb šie pienākumi ir kumulatīvi attiecināmi uz katru nākamo pārzini.

77. Saskaņā ar VDAR 5. panta 2. punktu pārzinis ir atbildīgs par šā panta 1. punktā noteikto principu, piemēram, datu minimizēšanas un precizitātes principa [51], ievērošanu, un tam ir jāspēj pierādīt, ka šie principi ir ievēroti. Tā kā fiziska persona vēlas panākt, lai tiktu dzēsti personas dati, kuru publicēšanas prasība nav noteikta valsts tiesību aktos, iesniedzējtiesa paskaidro, ka tai ir jāizlemj, vai par datu minimizēšanas un precizitātes principa ievērošanu ir jāatbild tikai *Moniteur belge* vai to pārvaldošai iestādei, vai arī par šo principu ievērošanu ir atbildīgi abi pārējie subjekti.

78. Proti, iesniedzējtiesa, konstatējot, ka pamatlietas dalībnieki neatsaucas uz VDAR 26. pantā paredzēto iespēju, ka pastāv kopīgi pārziņi, jautā, vai katrs no potenciālajiem secīgajiem pārziņiem vai tikai viens no tiem ir uzskatāms par "pārzini" šīs regulas 4. panta 7. punkta izpratnē un tādējādi saskaņā ar šīs regulas 5. panta 2. punktu ir atbildīgs par minēto principu ievērošanu.

1. Secīgas darbības

79. Kā jau norādīju [52], attiecīgos personas datus, kas bija ietverti strīdīgajā fragmentā, kurš tika publicēts *Moniteur belge*, pēc kārtas apstrādāja vairāki subjekti, proti, notārs, kas sagatavoja izrakstu, *tribunal de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles* (Briseles uzņēmumu tiesa, kurā tiesvedība noris holandiešu valodā) kanceleja, kas to pievienoja sabiedrības dokumentācijai, un visbeidzot *Moniteur belge*, kas to publicēja iesniegtajā redakcijā.

80. Attiecībā uz šo notikumu ķēdi jāņem vērā, ka *Moniteur belge* uzticētā attiecīgo personas datu apstrāde tika veikta pēc tam, kad šos datus bija apstrādājis notārs un Uzņēmumu tiesas kanceleja, un arī tehniski atšķirās no šo divu citu subjektu veiktās apstrādes un papildināja to. Ir svarīgi norādīt: tā kā *Moniteur belge* veiktās darbības ir saistītas ar tam iesniegto dokumentu izrakstos ietverto datu digitalizēšanu, publicēšanu, plašu publiskošanu un glabāšanu, *Moniteur belge*

[51] Skat. VDAR 5. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktu.

[52] Skat. šo secinājumu 55. punktu.

likumīgi uzticētās darbības – salīdzinājumā ar divu citu subjektu iepriekš veikto apstrādi – rada būtisku un papildu ietekmi un apdraudējumu pamattiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību [53].

81. Tāpēc *Moniteur belge* jāpilda visi VDAR noteiktie pārziņa pienākumi attiecībā uz apstrādes darbībām, kuru veikšana tam uzticēta ar valsts tiesību aktiem.

2. Kopīgas atbildības izslēgšana

82. VDAR 4. panta 7. punktā ir atzīts, ka "apstrādes nolūkus un līdzekļus" var noteikt vairāk nekā viens dalībnieks. Tajā norādīts, ka jēdziens "pārzinis" attiecas uz struktūru, kas "viena pati vai kopīgi ar citām" nosaka apstrādes nolūkus un līdzekļus. Šāda situācija ir paredzēta VDAR 26. pantā, saskaņā ar kuru vairāki subjekti vienā un tajā pašā apstrādē var piedalīties kā pārziņi un tādā gadījumā personas datu apstrādi reglamentējošās tiesību normas ir piemērojamas katram no tiem [54].

83. Atgādināšu, ka VDAR 26. panta 1. punktā ir noteikts: ja divi vai vairāki pārziņi kopīgi nosaka apstrādes nolūkus un līdzekļus, tie ir kopīgi pārziņi. Tajā pašā punktā precizēts, ka kopīgajiem pārziņiem pārredzamā veidā jānosaka savi attiecīgie pienākumi, lai izpildītu VDAR uzliktās saistības, *izņemot, ja un ciktāl attiecīgie pārziņu pienākumi ir noteikti saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas piemērojami pārziņiem*. Tādējādi vairāku pārziņu kopīga atbildība nav obligāti atkarīga no vienošanās pastāvēšanas starp dažādiem pārziņiem vai pat no viņu nodoma, bet var izrietēt no valsts tiesībām, ja no šīm tiesībām var secināt, ka ieceļami vairāki pārziņi un katram šim pārzinim ir noteikti attiecīgi pienākumi, ņemot vērā VDAR prasības.

84. Tomēr tas, ka vairāki dalībnieki ir iesaistīti vienā datu apstrādes ķēdē, nenozīmē, ka tie obligāti darbojas kā kopīgi pārziņi [55]. Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka fiziskā vai juridiskā persona nav uzskatāma par atbildīgu par agrākām vai vēlākām apstrādes ķēdes darbībām, ja tā nenosaka nedz to nolūkus, nedz līdzekļus [56]. Tādējādi šajā gadījumā nešķiet, ka ar valsts tiesību aktiem būtu iecelti kopīgi pārziņi, jo notārs nevar kontrolēt *Moniteur belge* veiktās darbības.

85. Tādējādi es uzskatu, ka šajā lietā trīs subjektu kopīgā atbildība nav nedz noteikta valsts tiesību aktos, nedz arī konstatējama no faktiskajiem apstākļiem, kurus izklāstījusi iesniedzējtiesa. Saistībā ar pamatlietā aplūkotajiem faktiskajiem apstākļiem īpaši jānorāda, ka trīs ķēdes subjekti neizmanto vienus un tos pašus apstrādes līdzekļus, jo *Moniteur belge* veic attiecīgo dokumentu digitalizēšanu, publicēšanu un izplatīšanu. Turklāt, ņemot vērā pamatlietā aplūkotos faktiskos apstākļus, attiecīgajai fiziskajai personai, kas vēlas izmantot savas tiesības uz dzēšanu saskaņā ar

[53] Kā secinājumos lietā *Google* (Atsauču uz domājami nepatiesu saturu atsaistīšana) (C-460/20, EU:C:2022:271, 15. punkts) norādīja ģenerāladvokāts Dž. Pitrucella, šā aspekta dēļ spriedumā *Google Spain* Tiesa precizēja, ka personas datu apstrāde, kas veikta meklētājprogrammas darbības ietvaros, atšķiras no interneta vietnes izdevēju darbības, kas ietver šo datu atspoguļošanu interneta vietnē, un to papildina.

[54] Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Fashion ID* (C-40/17, EU:C:2019:629, 67. punkts). Skat. arī EDAK Pamatnostādņu 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR 29. punktu.

[55] Skat. arī EDAK Pamatnostādņu 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR 67. punktu. Kā norādījusi Komisija, ne visi partnerības vai sadarbības veidi nozīmē, ka subjekti ir kopīgi pārziņi, jo šā statusa noteikšanai katrs gadījums jāanalizē atsevišķi un precīzi jānosaka katra subjekta funkcija katrā apstrādē. Es uzskatu, ka kopīga atbildība būtu jāparedz tad, ja divi subjekti veic apstrādes darbības, kuras nevar nošķirt kā atsevišķus apstrādes posmus.

[56] Šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Fashion ID* (C-40/17, EU:C:2019:629, 74. punkts).

VDAR 17. pantu, būtu jāīsteno savas VDAR noteiktās tiesības attiecībā uz kopīgajiem pārziņiem un pret katru no tiem. No šā viedokļa raugoties, katrs dalībnieks būtu atsevišķi atbildīgs par VDAR 5. panta 1. punktā minēto principu ievērošanu [57].

86. No tā, manuprāt, izriet, ka nevar konstatēt dažādu pārziņu "kumulatīvu" atbildību, kas noteikta VDAR 5. panta 2. punktā. Patiešām, katrs apstrādes ķēdē iesaistītais dalībnieks var būt tikai individuāli atbildīgs par šīs regulas 5. panta 1. punktā minēto principu ievērošanu attiecībā uz apstrādes darbībām, ko tas ir veicis saskaņā ar datu apstrādes nolūkiem un līdzekļiem. Tā kā šajā lietā datus kļūdaini publicēja nevis notārs, bet gan *Moniteur belge*, man šķiet, ka neatkarīgi no tā, ka šī iestāde pati nebija iekļāvusi datus strīdīgajā fragmentā, tā ir individuāli atbildīga par VDAR 5. panta 1. punktā minēto principu ievērošanu.

87. Visbeidzot vēlos norādīt, ka iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai valsts tiesību akti, kuros ir paredzēta iespēja *Moniteur belge* publicētos datus tikai labot, nevis dzēst, ir saderīgi ar VDAR. Patiešām, šķiet, ka valsts tiesību akti neļauj *Moniteur belge* ar atpakaļejošu spēku dzēst jau publicētos datus (tostarp elektroniskā formā). Šajā kontekstā ir taisnība, ka valsts tiesību akti var ierobežot VDAR 16. un 17. pantā paredzētās tiesības uz labošanu un dzēšanu, kā norādīts VDAR 23. pantā. Tomēr saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu šādiem ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, tajos jārespektē fizisko personu pamattiesību būtība un jāievēro samērīguma princips [58].

3. Starpsecinājums

88. Tāpēc es ierosinu uz otro jautājumu atbildēt, ka VDAR 5. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecīgajam oficiālajam laikrakstam savās darbībās ir jāpilda šajā tiesību normā paredzētie datu pārziņa pienākumi. Attiecīgā apstrāde nerada pamatu kopīgai pārziņai, un *Moniteur belge* ir vienīgā iestāde, kas ir atbildīga par apstrādes darbībām, kuras tai noteiktas valsts tiesību aktos.

IV. Secinājumi

89. Ņemot vērā izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa, Beļģija) uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) 4. panta 7. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka datu subjektu efektīvas un pilnīgas aizsardzības nodrošināšanai dalībvalsts oficiālo laikrakstu, piemēram, *Moniteur belge*, kuram saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem ir pienākums publicēt un arhivēt oficiālus dokumentus, var uzskatīt par pārzini Regulas 2016/679 4. panta 7. punkta izpratnē tādā gadījumā, ja trešās personas ir uzdevušas šos dokumentus publicēt tādā redakcijā, kādā tie ir iesniegti, jo valsts likumdevējs ir piešķīris šim laikrakstam pilnvaras noteikt attiecīgo dokumentu digitalizēšanas, publicēšanas, izplatīšanas un

[57] Piemēram, tikai Uzņēmumu tiesas kanceleja var pievienot strīdīgo fragmentu sabiedrības dokumentācijai.

[58] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Facebook Ireland* un *Schrems* (C-311/18, EU:C:2020:559, 172.–176. punkts).

glabāšanas līdzekļus un ir noteicis plašas publicēšanas un izplatīšanas nolūku. Tomēr, tā kā strīdīgie dati joprojām ir publiski pieejami, jo nav iecelts pārzinis, kas nodrošina datu izņemšanu vai dzēšanu, valsts tiesai ir jāieceļ subjekts, kuram ir jāpilda Regulā 2016/679 noteiktie pienākumi.

Regulas 2016/679 5. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecīgajam oficiālajam laikrakstam savās darbībās ir jāpilda šajā tiesību normā paredzētie datu pārziņa pienākumi. Attiecīgā apstrāde nerada pamatu kopīgai pārziņai, un *Moniteur belge* ir vienīgā iestāde, kas atbildīga par apstrādes darbībām, kuras tai noteiktas valsts tiesību aktos.